

Beredningsgruppen för översyn av vissa frågor avseende ledamöternas ekonomiska villkor m.m. har till förvaltningsstyrelsen överlämnat ett förslag om ändring i lagen (1989:185) om arvode m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ samt i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden.

Förslag till riksdagsbeslut

Förvaltningsstyrelsen tillstyrker förslaget och föreslår att riksdagen antar beredningsgruppens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
2. lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden.

I detta beslut har deltagit, förutom undertecknad ordförande, riksdagsledamöterna Mats Lindberg (s), Inger René (m), Harald Bergström (kd), Eskil Erlandsson (c), Per Bill (m), Kenth Skårvik (fp) och Thomas Julin (mp).

Stockholm den 29 mars 2000

Riksdagens förvaltningskontor

Birgitta Dahl

/Kerstin Andersson

Riksdagen beslutade i december 1997 att uppdra åt Riksdagens förvaltningskontor att genomföra en översyn dels av vissa regler som rör ersättningslagen, dels av assistent/utredarstödet till ledamöterna.

Förvaltningsstyrelsen tillsatte den 4 februari 1998 en beredningsgrupp för behandlingen av frågorna. Beredningsgruppen inledde sitt arbete i mars 1998.

Beredningsgruppen fick i juni 1999, genom tilläggsdirektiv beslutade av förvaltningsstyrelsen, i uppdrag att genomföra en översyn av vissa regler i lagen (1989:185) om arvode m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Ordförande i beredningsgruppen har varit riksdagsledamoten Mats Lindberg (s). Som ledamot har deltagit riksdagsledamöterna Carl Fredrik Graf (m) (fr.o.m. den 15 september 1999), Holger Gustafsson (kd) (fr.o.m. den 11 november 1998), Tanja Linderborg (v), Karin Wegestål (s) samt f.d. riksdagsledamöterna Ronny Korsberg (mp), Anders Svärd (c) och Carl-Johan Wilson (fp).

Experter i beredningsgruppen har varit riksdagsdirektören Anders Forsberg, förvaltningschefen Kerstin Andersson (fr.o.m. 13 september 1999), kanslichefen Tom T:son Thyblad och ekonomichefen Lena Uhlin.

Enhetschefen Annalena Hanell Carpelan har varit beredningsgruppens sekreterare.

Beredningsgruppen har tidigare överlämnat betänkanden dels med förslag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet (dnr 13-124-98), dels med förslag till lag om stöd till ledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (dnr 10-707-99).

Beredningsgruppen överlämnar nu sitt förslag om ändringar av vissa arvodestämmelser inom riksdagsområdet.

Beredningsgruppen föreslår att förvaltningsstyrelsen godkänner de framlagda förslagen till författningsändringar och överlämnar dem till riksdagen för beslut.

Ledamoten Tanja Linderborg (v) har avgivit ett särskilt yttrande.

Stockholm i mars 2000

Mats Lindberg

Tanja Linderborg

Carl Fredrik Graf

Anders Svärd

Holger Gustafsson

Karin Wegestål

Ronny Korsberg

Carl-Johan Wilson

/Annalena Hanell Carpelan

Bestämmelser om ersättning för uppdrag inom riksdagsområdet finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen).

De uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är uppdrag som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. Sådana uppdrag innebär i allmänhet ett betydande merarbete för riksdagsledamöterna såväl vad gäller ansvar, inläsningsarbete som tidsåtgång. Flera av uppdragen är också sådana att de beroende på såväl integritetskrav som arbetsbörda är svåra att förena med andra uppdrag, t.ex. i statliga myndigheter och styrelser.

Det grundläggande riksdagsarvodet, som för närvarande uppgår till 38 000 kr per månad, är att betrakta som ersättning för ledamotskapet och det normala utskottsarbetet.

Aktuella förslag rör arvoden för uppdrag utöver riksdagsuppdraget i riksdagens myndigheter eller andra parlamentariska organ.

Den översyn som beredningsgruppen har genomfört har främst syftat till att revidera månadsarvoden för uppdrag i dessa organ. Beloppen har varit oförändrade sedan oktober 1995. Beredningsgruppen har i översynen gjort en genomgång av de olika uppdragens innehåll och utveckling m.m. Beredningsgruppen har vidare beaktat de ändringar som föranleds av en ny ledningsstruktur för Riksbanken samt de förslag som framlagts av talmanskonferensen som gäller riksdagens parlamentariska ledningsorganisation m.m. Härutöver har beredningsgruppen granskat reglerna för resekostnadsersättningarna samt de ekonomiska villkoren för de f.d. riksdagsledamöter som har uppdrag inom riksdagens myndigheter.

De ändringar som föreslås i arvodeslagen är följande.

De månatliga tilläggsarvodena för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ fastställs till en procentuell andel av riksdagsarvodet på samma sätt som gäller för tilläggsarvodet till vice talman, utskottsordföranden m.fl. Nivån för höjningarna motiveras med att månadsarvodena legat stilla i cirka fem år. I lagen införs regler om sammanträdesarvoden för vissa uppdrag som tidigare reglerats genom föreskrift. Vidare förtydligas reglerna för resekostnadsersättningar. Ersättning för förlorad inkomst införs, i likhet med vad som gäller för uppdragstagare i bl.a. statliga styrelser. Härtill kommer vissa ändringar av redaktionell art.

1 Förslag

Beredningsgruppen föreslår att riksdagen antar beredningsgruppens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
2. lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden.

Beredningsgruppen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

dels att 1, 2 och 3 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny paragraf, 4 §, samt närmast före 4 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Månadsarvode

1 §¹

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<i>O r g a n / b e f a t t n i n g</i>	<i>Månadsarvode kronor</i>
<i>1. Sveriges riksbank:</i>	
<i>Fullmäktiges ordförande</i>	<i>10 000</i>
<i>Annan fullmäktig</i>	<i>5 000</i>
<i>Suppleant för fullmäktig</i>	<i>1 300</i>
<i>2. Riksdagens förvaltningsstyrelse</i>	
<i>Vice ordförande i förvaltningsstyrelsen:</i>	<i>2 000</i>
<i>Ordförande i direktionen:</i>	<i>2 100</i>
<i>Ledamot av direktionen som inte är vice ordförande i förvaltningsstyrelsen eller ordförande i direktionen:</i>	<i>2 000</i>
<i>Ledamot i förvaltningsstyrelsen som inte är ledamot av direktionen:</i>	<i>1 500</i>
<i>Suppleant i förvaltningsstyrelsen:</i>	<i>450</i>

¹ Senaste lydelse 1998:1407

*Suppleant i förvaltningsstyrelsen
som företräder ett parti utan le-
damot:*

1 500

3. Riksdagens revisorer

Ordförande: *4 600*

Vice ordförande: *3 500*

Ledamot av arbetsutskottet som
inte är ordförande eller vice ordfö-
rande eller tjänsteman vid kans-
liet:

3 300

Annan revisor: *2 800*

Suppleant: *1 000*

Suppleant som företräder ett parti
utan *ledamot*:

2 800

4. Nordiska rådets svenska delegation

Ordförande: *1 100*

Ledamot av arbetsutskottet som
inte är ordförande i delegationen:

300

5. Riksdagens besvärsnämnd

Ordförande: *1 100*

Annan ledamot: *300*

6. Valprovsnämnden

Ordförande: *2 500*

Ersättare för ordförande: *2 000*

7. Stiftelsen Riksbankens Jubile-
umsfond

Ordförande: *3 000*

Vice ordförande: *2 100*

Annan ledamot och suppleant: *1 300*

8. EU-nämnden

Ordförande: *20 procent av arvodet
som riksdagsledamot*

Vice ordförande: *15 procent av arvodet
som riksdagsledamot*

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

O r g a n / b e f a t t n i n g	Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot
1. Sveriges riksbank	
Fullmäktiges ordförande:	27,5
Fullmäktiges vice ordförande:	23
Annan fullmäktig:	14
Suppleant för fullmäktig:	3,5
2. Riksdagsstyrelsen	
Vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
Företrädaren för parti utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
3. Riksdagens revisorer	
Ordförande:	17,5
Vice ordförande:	14
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande eller vice ord- förande eller tjänsteman vid kans- liet:	12,5
Annan revisor:	10,5
Suppleant:	4
Suppleant som företräder ett parti utan <i>ordinarie revisor</i> :	10,5
4. Nordiska rådets svenska delegation	
Ordförande:	4
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen:	1
5. Riksdagens besvärsnämnd	
Ordförande:	4
Annan ledamot:	1

6. Valprövningsnämnden

Ordförande: 9,5

Ersättare för ordförande: 7,5

7. Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Ordförande: 11,5

Vice ordförande: 8

Annan ledamot och suppleant: 5

8. EU-nämnden

Ordförande: 20

Vice ordförande: 15

2 §²

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 §, *uppdrag som ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden och i EU-nämnden samt uppdrag som suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott och i Riksdagens besvärsnämnd betalas särskilt arvode för sammanträdesdag* (sammanträdesarvode) med belopp som fastställs av Riksdagens förvaltningskontor. Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) EU-nämndens ordförande,

b) EU-nämndens vice ordförande.

Sammanträdesarvode betalas även till ledamot och suppleant i Utrikesnämnden under tid då traktamente inte utgår till ledamoten eller suppleanten enligt 4 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Arvodesbeloppet fastställs av Riksdagens förvaltningskontor.

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § *samt som ledamot och suppleant i EU-nämnden betalas särskilt arvode för sammanträdesdag* (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) vald ledamot och företrädare för parti utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

b) EU-nämndens ordförande och vice ordförande.

Sammanträdesarvoden betalas även till

1. ledamot i rådet för ledamotsnära frågor,

2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för parti utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden,

4. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

5. suppleant i Riksdagens besvärsnämnd,

6. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet och

8. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet.

Arvodesbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

² Senaste lydelse 1998:1407

3 §³

För resor som företas för fullgörande av uppdrag som avses i 1 § 1, 5, 6 och 8 utgår resekostnadsersättning, traktamente och annan ersättning enligt vad som gäller för arbetstagare vid den inre riksdagsförvaltningen eller, när det är fråga om utrikes resa, enligt utlandsreseförordningen (1991:1754).

Av 4 kap. 3 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter framgår att traktamente enligt första stycket för en riksdagsledamot samordnas med traktamente enligt nämnda lag.

För inrikes resor som företas för fullgörande av uppdrag som uppräknas i 1 och 2 §§ lämnas resekostnadsersättningar och traktamente enligt följande.

1. För riksdagsledamöter enligt regler i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Ersättningen skall samordnas med den ersättning som lämnas från riksdagsförvaltningen,

2. För Riksdagens revisorer och suppleanter som inte är riksdagsledamöter enligt bestämmelser i lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer,

3. För fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken,

4. För övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller bestämmelserna enligt utlandsreseförordningen (1991:1754).

³ Senaste lydelse 1995:799

*Ersättning för inkomstförlust**4 §*

Den som på grund av sitt uppdrag enligt 1 och 2 §§ går miste om avlöningsförmåner har rätt till ersättning med motsvarande belopp.

Ersättning till den som driver egen verksamhet betalas högst med det belopp per sammanträdesdag som motsvarar egenföretagarens enligt 3 kap lagen (1962:381) om allmän försäkring fastställda sjukpenninggrundande inkomst, delad med 365.

Sådan ersättning betalas utöver ersättning enligt 1 och 2 §§.

Ersättning för inkomstförlust utgår inte till den som är ledamot av riksdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000. Bestämmelsen i 1 § punkt 1 i sin nya lydelse tillämpas från och med den 1 januari 1999. Bestämmelsen i 4 § tillämpas från och med den 1 januari 2000.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden

1999/2000:RFK2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden

dels att i 7 § orden ”riksdagens förvaltningskontor” skall bytas ut mot ”riksdagsförvaltningen”,

dels att 8 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §⁴

Till ledamöter och suppleanter i Valprövningsnämnden utgår ersättning för deltagande i nämndens sammanträden enligt förordningen (1978:45) om ersättning vid kommittéuppdrag. Därutöver utgår till ordföranden och dennes ersättare ett särskilt arvode med 6 000 kr för år.

Särskilda föreskrifter om arvoden till Valprövningsnämndens ordförande, dennes ersättare, ledamöter och suppleanter finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

⁴ Senaste lydelse 1978:207

3 Beredningsgruppens överväganden och förslag om ändring i arvodeslagen

1999/2000:RFK2

I arvodeslagen bestäms storleken av de månadsarvoden som utgår för uppdrag i riksdagens myndigheter eller andra parlamentariskt tillsatta organ. Lagen reglerar också ersättningar för sammanträdesarvode samt vissa resekostnadsersättningar.

Arvodeslagen trädde i kraft den 1 maj 1989, då den ersatte en äldre arvodeslag. De arvodesbelopp som regleras i lagen ändrades senast den 1 januari 1996, med tillämpning fr.o.m. den 1 oktober 1995 (1995/96:RFK3, 1995/96:KU14, rskr. 1995/96:88).

3.1 Månadsarvode

Beredningsgruppen föreslår att de månatliga tilläggsarvodena för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ fastställs till en procentuell andel av riksdagsarvodet på samma sätt som gäller för tilläggsarvodet till vice talman, utskottsföranden m.fl. Nivån för höjningarna motiveras med att månadsarvodena legat stilla i cirka fem år. Beredningsgruppen har vidare beaktat de ändringar som föranleds av en ny ledningsstruktur för Riksbanken samt de förslag som framlagts av talmanskonferensen som gäller riksdagens parlamentariska ledningsorganisation m.m.

Gällande bestämmelser

I 1 § arvodeslagen fastställs för vilka uppdrag som månadsarvoden utgår samt storleken på arvodet.

Bakgrund – uppdragets innehåll

Beredningsgruppen har företagit en genomgång av de uppdrag som regleras i arvodeslagen. I det följande lämnas en kort sammanfattning av uppdragens innehåll m.m.

Sveriges riksbank

Genom riksdagsbeslut hösten 1998 ändrades Riksbankens ställning. Riksbanken har fr.o.m. den 1 januari 1999 en ny ledningsstruktur (prop. 1997/98:40, 1997/98:164, bet. 1997/98:KU15, 1998/99:KU2, 1998/99:KU8) innebärande att fullmäktige fått en kontrollerande funktion.

Enligt 9 kap. 12 § regeringsformen har Riksbanken elva fullmäktige, som väljs av riksdagen. För dessa väljs lika många suppleanter. Närmare bestämmelser om fullmäktige finns i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. Enligt 2 kap. 1 § får fullmäktig inte vara statsråd, ledamot i riksbanksdirektionen, ledamot eller suppleant i styrelsen för en bank eller annat företag som står under tillsyn av Finansinspektionen eller inneha annan anställning eller

uppdrag som gör honom olämplig för uppdraget. Bland befattningar som är olämpliga för en ledamot av fullmäktige ingår anställning i Riksbanken.

Fullmäktige väljer inom sig en ordförande samt en vice ordförande.

Riksbanken leds av en direktion bestående av sex ledamöter, som utses av fullmäktige. Fullmäktige utser också dels ordförande i direktionen, som samtidigt skall vara chef för Riksbanken, dels minst en vice ordförande, som samtidigt skall vara vice riksbankschef.

Riksdagens nya styrelse

Talmanskonferensen lämnade i oktober 1999 ett förslag till ny parlamentarisk ledningsorganisation för riksdagen (Förs. 1999/2000:TK1 Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation). Förslaget innebär att en ny riksdagsstyrelse inrättas vilken övertar beslutsuppgifter från såväl talmanskonferensen som förvaltningsstyrelsen och blir högsta beslutande organ i alla frågor som gäller riksdagsförvaltningen.

Talmanskonferensen har nyligen även lämnat förslag (Förs. 1999/2000:TK2) till instruktion för den samlade riksdagsförvaltningen vari uppgifter, beslutsformer och arbetssätt preciseras.

I förslaget behandlas styrelsens uppgifter m.m. Styrelsen skall utgöra en samlad parlamentarisk ledning av riksdagsförvaltningen. Huvuduppgiften är att tillse att förvaltningens verksamhetsinriktning stämmer överens med de av riksdagen angivna riktlinjerna och att tillfredsställande resultat uppnås inom givna ekonomiska ramar. Därtill kommer de ärenden i vilka styrelsen är förvaltningens beslutsorgan, s.k. obligatoriska styrelseärenden.

Riksdagsstyrelsen föreslås få tio valda ledamöter och suppleanter. Suppleanterna är personliga och kallas endast vid förfall för ordinarie ledamot. Styrelsens sammansättning skall spegla styrkeförhållandena i riksdagen, vilket sålunda kan medföra att något eller några partier blir utan ordinarie styrelseplatser. Talmanskonferensen anser dock att det är viktigt att samtliga partier ges möjlighet att följa styrelsearbetet och lägga fram sina synpunkter på styrelseärenden. Talmanskonferensen har därför föreslagit att närvaro- och yttranderätt skall ges åt en företrädare för vardera av de partier som saknar representation bland de valda ledamöterna.

Talmannen skall fungera som opolitisk ordförande i styrelsen. För att bibehålla styrkeförhållandena i styrelsen förutsätts att de vice talmän som skall fungera som styrelsens ordförande vid förfall för talmannen därvid också övertar dennes opolitiska roll.

Styrelsen får en central roll med självständig beslutanderätt på för riksdagen betydelsefulla områden. Med hänsyn till arten av den nya styrelsens funktioner och ansvar bör, enligt talmanskonferensen, ett särskilt arvode för uppdraget utgå.

Ansvar för beslutsfattandet i de ärenden som inte är obligatoriska styrelseärenden bör enligt förslaget åvila riksdagsdirektören. I förslaget till riksdagens parlamentariska ledningsorganisation uttalar talmanskonferensen emellertid, när det gäller ärenden av ledamotsnära karaktär, att de först bör föreläggas ett rådgivande organ som inrättats för detta ändamål.

Rådet kommer enligt förslaget att utses inom kretsen av ledamöter och övriga personer med närvaro- och yttranderätt i styrelsen och bestå av en företrädare för varje parti. Riksdagsdirektören är sammankallande och leder rådets sammanträden. Rådet kan förväntas sammanträda relativt regelbundet ungefär en gång per månad. Talmanskonferensens förslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

Riksdagens revisorer

Riksdagens revisorer har till uppgift att på riksdagens vägnar granska den statliga verksamheten. De närmare uppgifterna framgår av lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer.

Riksdagens revisorer skall vara tolv stycken och de väljs för riksdagens valperiod. Även icke riksdagsledamöter kan väljas till revisor. Bland revisorerna väljer riksdagen en ordförande och en eller flera vice ordförande. Ordförande och vice ordförande väljs för sig enligt 8 kap. 11 § riksdagsordningen (RO).

Ärendena bereds på tre avdelningar som består av fyra revisorer och fyra suppleanter. Ordförande och vice ordförande är ordförande på varsin avdelning. Vidare finns ett arbetsutskott som består av ordförande, tre andra revisorer och kanslichefen.

Revisorerna sammanträder ca 15 gånger om året i plenum, utöver sammanträde i arbetsutskott och i de tre avdelningarna.

Nordiska rådets svenska delegation

Nordiska rådet är ett samarbetsorgan för de nordiska ländernas parlament och regeringar. Rådet tar initiativ i nordiska samarbetsfrågor och är ett rådgivande och kontrollerande organ i frågor som rör samverkan mellan några eller alla de fem nordiska länderna inkl. de självstyrande områdena, Färöarna, Grönland och Åland. Rådet avger rekommendationer och yttranden till Nordiska ministerrådet och till de nordiska ländernas regeringar.

Nordiska rådets svenska delegation väljs av riksdagen inom sig. Antalet ledamöter som väljs är 20 och delegationen väljs för riksmöte (7.1.1 RO).

Delegationen sammanträder ca 10 gånger om året varvid information om aktuella frågor lämnas i rådets presidium, utskott och kommittéer.

Riksdagens besvärsnämnd

Överklagande av vissa beslut av riksdagens organ i förvaltningsärenden prövas av Riksdagens besvärsnämnd (RO 9:5). I lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagens förvaltningskontor och myndigheter finns närmare bestämmelser.

Besvärsnämnden består av ordförande och fyra ledamöter. Ordföranden skall inneha eller ha innehaft domarämbete och ej vara ledamot av riksdagen. Ledamöterna väljs inom riksdagen. Ordföranden väljs särskilt.

För ordföranden skall det finnas en ersättare.

Besvärsnämnden sammanträder ca 4–5 gånger per år.

Valprövningsnämnden är sista instans för överklagande av val och sådana beslut där det särskilt anges att beslutet får överklagas till nämnden (vallagen 1997:157). Om Valprövningsnämndens sammansättning och uppgifter föreskrivs i regeringsformen, riksdagsordningen och annan lag.

Valprövningsnämnden består av ordförande och sex ledamöter. Ordförande skall vara eller ha varit ordinarie domare och får ej tillhöra riksdagen. Nämndens beslut får ej överklagas (3:11 RF).

Enligt lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden sammanträder nämnden på kallelse av ordföranden så ofta det behövs. Nämnden hade 19 sammanträden år 1998 och 13 sammanträden år 1999.

Enligt instruktionen utgår ersättning till ledamöter och suppleanter i nämnden för deltagande i nämndens sammanträden enligt förordningen (1978:45) om ersättning vid kommittéuppdrag. Därutöver utgår det ett särskilt arvode till ordföranden och dennes ersättare med 6 000 kr för år.

Regler om ersättning till Valprövningsnämnden finns även i arvodeslagen (1 § punkt 6 och 2 §). Även här regleras månadsarvodet till ordförande (2 500 kr per månad) och till ersättare för ordförande (2 000 kr per månad) och sammanträdesarvode till ledamöter och suppleanter i Valprövningsnämnden.

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond har till ändamål att främja och understödja vetenskaplig forskning som är knuten till Sverige. Verksamheten regleras genom stiftelsens stadgar (RFS 1988:1).

Stiftelsens verksamhet handhas av en styrelse bestående av tolv ledamöter som väljs av riksdagen. Ordföranden väljs särskilt. I styrelsen ingår sex företrädare för riksdagen, fyra företrädare för olika vetenskapliga discipliner samt två ledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning.

Styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond sammanträder ca 6–8 gånger per år.

EU-nämnden

Riksdagen skall inom sig för varje valperiod tillsätta en nämnd för samråd med regeringen i frågor som gäller Europeiska unionen. EU-nämnden skall bestå av udda antal ledamöter, lägst 15 (10:4 RO).

Antalet ledamöter fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen.

Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som avses bli behandlade i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med EU-nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför beslut som regeringen bedömer som betydelsefulla och i andra frågor som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder i princip en gång per vecka, med undantag för augusti månad.

Bestämmelser om arvoden till EU-nämndens ordförande och vice ordförande m.m. återfanns tidigare i ersättningslagen. Vid en revision år 1995

Tidigare riksdagsbehandling

Arvodesbeloppen ändrades senast den 1 januari 1996 med tillämpning fr.o.m. den 1 oktober 1995. Den beredningsgrupp som då beredde förslaget till arvodeshöjningen (1995/96:RFK3) ansåg att det var angeläget att arvodesnivåerna i fortsättningen sågs över minst inför varje ny valperiod. Vid nästa tillfälle för översyn borde, enligt den dåvarande beredningsgruppen, prövas om arvoden generellt bör beräknas i procent av riksdagsarvodet på samma sätt som tilläggsarvodet till vice talman, utskottsordförande m.fl. (1995/96:KU14).

Beredningsgruppens bedömning

Månadsarvodet – generell

De uppdrag som ersätts enligt denna lag tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. De medför i allmänhet ett betydande merarbete för riksdagsledamöterna, såväl vad avser ansvar, inläsningsarbete som tidsåtgång. Flera av uppdragen är, som även tidigare konstaterats vid behandling av denna lag, svåra att förena med andra uppdrag, t.ex. i statliga myndigheter och styrelser.

Den översyn som beredningsgruppen nu genomfört har främst syftat till att revidera de månadsarvoden som regleras i arvodeslagen. Aktuella månadsarvoden har varit oförändrade sedan oktober 1995. Beredningsgruppen har vid sin beredning gjort en genomgång av uppdragen och en bedömning av uppdragens utveckling m.m.

Beredningsgruppen finner det nu motiverat att införa ett system där månadsarvoden beräknas till en procentuell andel av riksdagsarvodet på samma sätt som tilläggsarvodet till vice talman, utskottsordförande m.fl. Nivån på höjningarna motiveras med att arvodesbeloppen legat stilla i cirka fem år.

Riksbanksfullmäktige

Den ändrade ledningsstrukturen för Riksbanken innebär att fullmäktige fått en kontrollerande funktion och antalet fullmäktige har utökats från sju till elva.

I den tidigare ordningen skulle fullmäktige enligt riksbankslagen sammanträda minst en gång varannan vecka. I den nya ordningen avgör fullmäktige självt när sammanträden skall äga rum. I praktiken har detta inneburit att fullmäktiges sammanträdesfrekvens minskat betydligt. Med hänsyn tagen till den ändrade ledningsstrukturen samt till en minskad sammanträdesfrekvens

⁵ 1995/96:RFK3, KU14

föreslår beredningsgruppen att månadsarvodena för fullmäktige i Riksbanken i princip hålls oförändrat.

Genom lagändringen skall fullmäktige inom sig utse en ordförande och en vice ordförande. Såväl ordförande som vice ordförande ges en särskild rätt att närvara vid direktionens sammanträden med yttranderätt, men utan förslags- och rösträtt.

Beredningsgruppen föreslår, mot bakgrund av den roll som givits till vice ordföranden, att det införs ett särskilt månadsarvode för detta uppdrag.

Nya riksdagsstyrelsen

Förslagen från talmanskonferensen innebär att den nya riksdagsstyrelsen får en central roll med självständig beslutanderätt på för riksdagen betydelsefulla områden. Med hänsyn till arten av den nya styrelsens funktioner och ansvar uttalar talmanskonferensen som sin mening att ett särskilt arvode för uppdraget bör utgå.

Beredningsgruppen delar talmanskonferensens uppfattning att ett särskilt arvode bör utgå till riksdagsstyrelsen, vilket för övrigt redan i dag gäller för ledamöterna i förvaltningsstyrelsen. Beredningsgruppen föreslår att arvodet utgår i form av fast månadsarvode och skall lämnas till de tio valda ledamöterna samt till företrädaren för parti utan vald representant.

Valprövningsnämnden

I lagen med instruktion för Valprövningsnämnden finns bestämmelser om arvode till ordföranden och dennes ersättare (6 000 kr per år). I arvodeslagen regleras månadsarvodet till Valprövningsnämndens ordförande och vice ordförande. Arvodet till ordföranden utgår med 2 500 kr per månad och med 2 000 kr för dennes ersättare. Båda lagarna innehåller även bestämmelse om sammanträdesarvode till ledamot och suppleant. Ersättningarna har utbetalats enligt de förmånligaste reglerna, i arvodeslagen.

Beredningsgruppen föreslår att denna dubbelreglering undanröjs genom att nuvarande bestämmelser om ersättning i instruktionen utgår och ersätts med en hänvisning till arvodeslagens bestämmelser.

EU-nämnden

Bestämmelserna om arvode till EU-nämndens ordförande och vice ordförande överflyttades till arvodeslagen från ersättningslagen vid översynen av arvodeslagen år 1995. För EU-nämnden föreslås ingen förändring.

Beredningsgruppens förslag till nya månadsarvoden

Nedan lämnas beredningsgruppens förslag till nya månadsarvoden. Av tabellen framgår de nuvarande månadsarvodena, förslaget till procentandel av arvodet till riksdagsledamot samt en redovisning av storleken av arvodet i kronor enligt en beräkning grundad på nu gällande arvode som riksdagsledamot.

Den arvodeshöjning som beredningsgruppen nu föreslår motsvarar i princip den höjning som skett av arvodet till riksdagsledamot, räknat från den 1 oktober 1995, då månadsarvodena enligt denna lag senast ändrades.

1999/2000:RFK2

Organ/befattning	Nuvarande månadsarvode	Förslag – % av arvodet som rdl	Kr i nu gällande arvode som rdl (38 000 kr)
1. Sveriges riksbank			
Fullmäktiges ordförande	10 000 kr	27,5 %	10 450
Fullmäktiges vice ordförande		23,0 %	8 740
Annan fullmäktig	5 000 kr	14,0 %	5 320
Suppleant för annan fullmäktig	1 300 kr	3,5 %	1 330
2. Riksdagsstyrelsen			
Vald ledamot av riksdagsstyrelsen		15,0 %	5 700
Företrädare för parti utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen		15,0 %	5 700
3. Riksdagens revisorer			
Ordförande	4 600 kr	17,5 %	6 650
Vice ordförande	3 500 kr	14,0 %	5 320
Ledamot i arbetsutskott som inte är ordf. eller vice ordf. eller tjänsteman	3 300 kr	12,5 %	4 750
Annan revisor	2 800 kr	10,5 %	3 990
Suppleant	1 000 kr	4,0 %	1 520
Suppleant som företräder parti utan <i>ordinarie revisor</i>	2 800 kr	10,5 %	3 990
4. Nordiska rådets svenska delegation			
Ordförande	1 100 kr	4,0 %	1 520
Ledamot av arbetsutskott som inte är ordf. i delegationen	300 kr	1,0 %	380
5. Riksdagens besvärsnämnd			
Ordförande	1 100 kr	4,0 %	1 520
Ledamot	300 kr	1,0 %	380

Organ/befattning	Nuvarande månadsarvode	Förslag – % av arvodet som rdl	Kr i nu gällande arvode som rdl (38 000 kr)	1999/2000:RFK2
6. Valprövningsnämnden				
Ordförande	2 500 kr	9,5 %	3 610	
Ersättare för ordf.	2 000 kr	7,5 %	2 850	
7. Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond				
Ordförande	3 000 kr	11,5 %	4 370	
Vice ordförande	2 100 kr	8,0 %	3 040	
Annan ledamot och suppleant	1 300 kr	5,0 %	1 900	
8. EU-nämnden				
Ordförande	20 % av riks- dagsarvodet		7 600	
Vice ordförande	15 % av riks- dagsarvodet		5 700	

Beredningsgruppen föreslår att det i lagen införs regler om sammanträdesarvoden för vissa uppdrag som tidigare reglerats genom föreskrift. Vidare föreslås att det lämnas ett sammanträdesarvode till ledamöter i det nya rådgivande organet – Rådet för ledamotsnära frågor – samt till tjänstgörande suppleanter i riksdagsstyrelsen. Vissa redaktionella ändringar föreslås också.

Gällande bestämmelser

Sammanträdesarvoden

I 2 § arvodeslagen stadgas att sammanträdesarvoden skall lämnas för uppdrag som anges 1 §, uppdrag som ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden och i EU-nämnden samt uppdrag som suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott och i Riksdagens besvärsnämnd. Sammanträdesarvoden betalas dock inte till EU-nämndens ordförande och vice ordförande. Sammanträdesarvodet fastställs av Riksdagens förvaltningskontor.

Sammanträdesarvoden lämnas även till ledamot och suppleant i Utrikesnämnden under tid då traktamente inte utgår till ledamoten eller suppleanten enligt 4 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Beloppet fastställs av Riksdagens förvaltningskontor.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

Ersättning för deltagande i Europarådets och Nordiska rådets verksamhet

Enligt föreskrift (RFS 1997:4) om ersättning för deltagande i Europarådets och Nordiska rådets verksamhet och för kommittéuppdrag m.m. utgår ersättning i tillämpliga delar enligt förordningen (1996:1529) om ersättning för kommittéuppdrag för riksdagsledamot vid deltagande i Nordiska rådets verksamhet och vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet respektive Europarådet.

Arvodet utgår med 350 kr per dag.

Utrikesnämnden

Arvodeslagen innehåller särskilda regler om sammanträdesarvode till Utrikesnämnden vid längre uppehåll under riksmöte.

Utrikesnämnden består av talmannen samt nio ledamöter som riksdagen väljer inom sig. Utrikesnämnden sammanträder på kallelse av regeringen. Regeringen är skyldig att sammankalla nämnden om minst fyra av nämndens ledamöter begär överläggning i viss fråga. Ordförande vid sammanträde är statschefen eller, om denne har förfall, statsministern (10:7 RF).

I oktober 1995 lämnade dåvarande beredningsgruppen för översyn av ersättningslagen m.m. ett förslag om ändring av bestämmelserna i arvodeslagen⁶. Beredningsgruppen hade, förutom översynen av månadsarvodena, också behandlat frågan om sammanträdesarvoden. Gruppen föreslog att förvaltningsstyrelsen skulle begränsa sammanträdesarvodena till två nivåer, nämligen 300 kr respektive 600 kr per sammanträde. För flertalet myndigheter/organ kom det lägre sammanträdesarvodet att gälla.

Riksdagens förvaltningsstyrelse beslutade den 19 november 1997 om revidering av sammanträdesarvoden till 350 kr respektive 700 kr per sammanträde.

Beredningsgruppens bedömning

Sammanträdesarvoden

Beredningsgruppen kommer att föreslå riksdagens förvaltningsstyrelse att för sammanträdesarvoden följa nivån för dagarvode för statliga kommittéuppgifter enligt kommittéförförordningen (1998:1474). Detta är i dag 350 kr. För vissa uppdrag, bl.a. i vissa fall då inget fast månadsarvode utgår, lämnas sammanträdesarvode på den högre nivån – dubbelt sammanträdesarvode. Beredningsgruppens föreslag innebär således ingen saklig förändring.

Riksdagsstyrelsen – rådet för ledamotsnära frågor

Beredningsgruppen föreslår att till tjänstgörande suppleant i riksdagsstyrelsen skall lämnas ett sammanträdesarvode. Motsvarande ersättning skall också utgå till en ersättare för företrädare för parti utan vald ledamot. Till styrelsens ordinarie ledamöter eller till företrädare för parti utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen föreslår beredningsgruppen inget sammanträdesarvode utöver det fasta månadsarvodet.

I den nya parlamentariska ledningsorganisationen för riksdagen föreslås inrättande av ett rådgivande organ, benämnt Rådet för ledamotsnära frågor. Rådet kommer enligt förslaget från talmanskonferensen att utses inom kretsen av ledamöter och övriga personer med närvaro- och yttranderätt i riksdagsstyrelsen och bestå av en företrädare per parti. Rådet kan förväntas sammanträda ungefär en gång per månad.

Beredningsgruppen föreslår att ledamöter i rådet erhåller ett sammanträdesarvode för detta uppdrag. Beredningsgruppen kommer att föreslå förvaltningsstyrelsen att sammanträdesarvodet skall utgå enligt den högre nivån, såväl för suppleant i styrelsen som för ledamot i rådet, eftersom inget fast månadsarvode lämnas för dessa uppdrag.

⁶ 1995/96:RFK3

Bestämmelserna om sammanträdesarvode till Utrikesnämnden åsyftar traktamentsbestämmelser som ändrades fr.o.m. 1997. Ett sammanträdesarvode skulle utgå under tid då ledamoten inte var berättigad till traktamente.

Beredningsgruppen föreslår därför en bestämmelse som anger att sammanträdesarvode utgår till ledamöter i Utrikesnämnden endast för sammanträde som är förlagt till kammarens plenifria perioder.

Ersättning för deltagande i Europarådets och Nordiska rådets verksamhet

I riksdagsordningen (RO 9:6) stadgas att riksdagsledamot skall av statsmedel åtnjuta arvode för sitt uppdrag. Vidare sägs att bestämmelser om andra ekonomiska förmåner i anledning av uppdraget och om gottgörelse till ersättare för riksdagsledamot meddelas i lag.

Med anledning av bestämmelsen i RO 9:6 föreslår beredningsgruppen att nuvarande regler om ersättningen för uppdrag i Europarådet och Nordiska rådet införs i arvodeslagen.

3.3 Resekostnadsersättning

Gällande bestämmelser

För resor som företas för fullgörande av uppdrag som avses i 1 § 1, 5, 6 och 8 utgår resekostnadsersättning, traktamente m.m. De i lagen uppräknade uppdragen avser Sveriges riksbank, Riksdagens besvärsnämnd, Valprovsnämnden och EU-nämnden. För dessa utgår resekostnadsersättning, traktamente och annan ersättning enligt vad som gäller för arbetstagare vid den inre riksdagsförvaltningen eller, när det är fråga om utrikes resa, utlandsreseförordningen.

Vidare hänvisas i 3 § andra stycket arvodeslagen till en upphävd bestämmelse i ersättningslagen som föreskriver att traktamenten till riksdagsledamot enligt de båda lagarna skall samordnas.

För Riksdagens revisorer återfinns bestämmelser om resekostnadsersättning i lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer. Bestämmelserna anger att under de resor och förrättningar som revisorerna och suppleanterna företar för sitt uppdrag skall de ha ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Revisorernas och suppleanternas bostad på hemorten betraktas därvid som tjänsteställe.

Tidigare riksdagsbehandling – resekostnadsersättning

Genom lagändring som trädde i kraft den 1 juli 1995 utvidgades resekostnadsersättningen till att också gälla Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond (SFS 1995:799). Genom förbiseende i en senare ändring av arvodeslagen (SFS 1995:1512) – på grund av ändrad numrering av de organ som uppräknats i 1 § – kom rätten till resekostnadsersättning för Stiftelsen Riksbankens

Beredningsgruppens bedömning

Resekostnadsersättningar för de aktuella uppdragen utgår enligt olika regler.

Beredningsgruppen föreslår därför att resekostnadsersättningarna bör knytas till vilken kategori uppdragstagaren tillhör. För de uppdrag inom riksdagen och dess myndigheter och organ som uppräknas i 1 och 2 §§ bör resekostnadsersättningar därför utgå enligt följande principer.

Inrikesresor

1. För *riksdagsledamöter* med uppdrag enligt 1 och 2 §§ betalas resekostnadsersättningar enligt reglerna i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Ersättningen skall dock samordnas med den ersättning som lämnas från riksdagsförvaltningen.

2. För *Riksdagens revisorer och suppleanter* som inte är riksdagsledamöter utgår resekostnadsersättning enligt bestämmelserna i lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer.

3. För *övriga ledamöter och suppleanter* med uppdrag i myndigheter och organ som uppräknas i 1 och 2 §§ gäller följande:

a) Fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter har rätt till reseförmåner enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom *Riksbanken*.

b) För övriga uppdragstagare – som inte nämnts ovan – utgår resekostnadsersättning enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid *riksdagsförvaltningen*.

Utrikesresor

Vid utrikesresor gäller bestämmelserna enligt utlandsreseförordningen (1991:1754).

3.4 Ersättning för inkomstförlust

Beredningsgruppen föreslår att det införs en ersättning för inkomstförlust för vissa uppdrag enligt denna lag. Motsvarande ersättning utgår för uppdragstagare i bl.a. statliga styrelser som tillsatts av regeringen.

Bakgrund

Bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroendevalda inom stat och kommun skiljer mellan ersättning och arvode. Ett arvode utbetalas för upp-

draget – med lika belopp för lika uppdrag. Utöver arvode har dessa uppdragstagare även rätt till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst.

1999/2000:RFK2

Beredningsgruppens bedömning

Uppdragstagare som berörs av reglerna i arvodeslagen och som inte är ledamöter av riksdagen bör ges ersättning för inkomstförlust på grund av uppdraget. Motsvarande förmåner ges uppdragstagare i statliga styrelser m.m. respektive inom den kommunala sektorn.

Beredningsgruppen föreslår därför att det införs en ny paragraf i arvodeslagen med innehåll att den som på grund av sitt uppdrag, enligt denna lag, går miste om avlöningsförmåner skall ha rätt till ersättning med motsvarande belopp.

3.5 Författningskommentarer

Lagen om ändring i arvodeslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2000. Beredningsgruppen föreslår att bestämmelsen i 1 § 1. i sin nya lydelse tillämpas från och med den 1 januari 1999 då den nya ledningsstrukturen för Riksbanken trädde i kraft. Vidare föreslår beredningsgruppen att bestämmelsen i 4 § skall tillämpas från och med den 1 januari 2000. Detta möjliggör att berörda uppdragstagare redan från den 1 januari i år kan erhålla ersättning för förlorad inkomst.

Med anledning av talmanskonferensens förslag till ny instruktion för riksdagsförvaltningen (1999/2000:TK2) föreslås vidare vissa redaktionella ändringar i arvodeslagen och i lagen med instruktion för Valprövningsnämnden.

Särskilt yttrande av Tanja Linderborg (v)

Jag står bakom beredningsgruppens betänkande om Ändringar i arvodesbestämmelser inom riksdagsområdet, men anser samtidigt att beredningsgruppen borde haft en fördjupad diskussion om kombinationen fast månadsarvode och sammanträdesarvode för Riksdagens revisorer.